

Erytroferese (wisseltransfusie)

In deze folder vindt u informatie voor volwassen patiënten met sikkelcelziekte. De informatie is afkomstig van Expertisecentrum Sikkelcelziekte van Amsterdam UMC, locatie VUmc.

Wat is een erytroferese (wisseltransfusie)?

Een erytroferese (ook wel wisseltransfusie genoemd) is een behandeling waarbij een deel van uw bloed wordt verwijderd en vervangen door donorbloed zonder sikkelcellen. Het doel is om het aantal sikkelcellen in uw bloed te verlagen en zo complicaties van sikkelcelziekte te voorkomen of te verminderen.

De behandeling kan handmatig of met een speciaal apparaat worden uitgevoerd. In Amsterdam UMC gebruiken we meestal een automatisch uitwisselingssysteem (erytroferesemachine).

Wat is bloed eigenlijk?

Bloed is de rode vloeistof die door uw lichaam stroomt.

Het bestaat uit:

- **rode bloedcellen:** vervoeren zuurstof naar alle delen van het lichaam.
- **witte bloedcellen:** beschermen u tegen infecties.
- **bloedplaatjes:** helpen bij de stolling als u een wond heeft.
- **plasma:** de vloeistof waarin deze cellen zich bevinden.

Een volwassene heeft ongeveer 5 liter bloed. Rode bloedcellen leven normaal ongeveer 120 dagen, maar bij mensen met sikkelcelziekte is dat vaak korter (10 - 20 dagen). Daarom maakt het lichaam voortdurend nieuwe cellen aan.

Wat is een bloedtransfusie?

Bij een bloedtransfusie krijgt u rode bloedcellen via een infuus (een dun slangetje in uw arm).

Er bestaan 2 vormen:

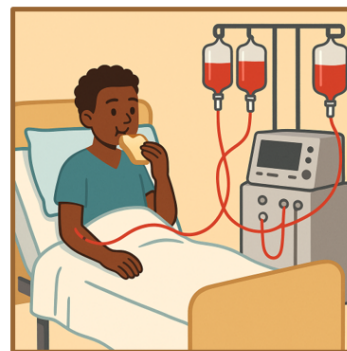
- eenvoudige transfusie (top-up transfusie)
- erytroferese (wisseltransfusie).

Waarom krijg ik een erytroferese?

Een erytroferese kan nodig zijn bij:

- een ernstige sikkelcelcrisis, ter voorkoming van complicaties (zoals een herseninfarct)
- voor een operatie of bij ernstige complicaties (zoals een Acuut Chest Syndroom).

Sommige patiënten krijgen regelmatig transfusies om ernstige complicaties te voorkomen.

Bron: Amsterdam UMC, 2025

Uw toestemming (informed consent)

U beslist altijd zelf of u de behandeling wilt ondergaan. Vooraf bespreekt het sikkcelteam met u de voordelen, risico's en alternatieven.

Is een bloedtransfusie veilig?

Ja, in principe is een bloedtransfusie veilig. In Nederland wordt alles zorgvuldig gecontroleerd en voorbereid. Donorbloed wordt getest en zorgvuldig gematcht met uw bloedgroep. Tijdens de transfusie worden uw bloeddruk, hartslag, temperatuur en zuurstofgehalte gecontroleerd.

Mogelijke bijwerkingen

De meeste mensen verdragen een erytroferese goed. Toch kunnen er reacties optreden zoals een warm gevoel, jeuk of lichte koorts.

U wordt tijdens de behandeling goed in de gaten gehouden om een transfusiereactie snel te signaleren. IJzerstapeling en de vorming van antistoffen tegen donorbloed komen minder vaak voor bij een erytroferese dan bij gewone transfusies.

Vorbereiding op de behandeling

Voor elke erytroferese is een bloedtest (kruisbloed) nodig, deze afname moet binnen 72 uur vóór de behandeling plaatsvinden.

Waar vindt de erytroferese plaats?

De behandeling gebeurt meestal op de AKZI (ZH 2 D).

- Het is belangrijk dat u op tijd komt, want de behandeling duurt enkele uren.

Wat neemt u mee?

- uw gewone dagelijkse medicatie
- iets om te lezen of te doen
- comfortabele kleding.

Er wordt iets te drinken, een snack en/of lichte lunch aangeboden tijdens uw behandeling.

Wat is een femorale lijn?

Voor de behandeling is toegang tot uw bloedvaten nodig. Meestal gebeurt dit via een gewoon infuus in de arm. Als dit lastig gaat en u vaker een wisseltransfusie krijgt, kan een **Port-a-Cath (PAC)** worden gebruikt: een klein kastje onder de huid waarmee we gemakkelijk kunnen inprikken. Heeft u geen vaste toegang, dan plaatsen we soms tijdelijk een **femorale lijn** in de lies. Dit gebeurt onder plaatselijke verdoving. De lijn wordt zorgvuldig vastgezet met een pleister.

Wat gebeurt er tijdens de erytroferese?

De verpleegkundige controleert regelmatig uw bloeddruk, hartslag, temperatuur en zuurstofgehalte.

De behandeling duurt meestal 2 tot 4 uur.

De single needle-procedure

Bij een erytroferese wordt meestal gewerkt met 2 naalden:

- 1 om bloed af te nemen
- 1 om nieuw bloed toe te dienen.

In Amsterdam UMC gebruiken we sinds kort ook de **single needle-procedure**. Hierbij wordt maar **1 naald** gebruikt voor zowel het afnemen als het teruggeven van bloed.

De machine regelt dit automatisch in korte, afwisselende cycli.

Dat betekent:

- slechts 1 prikmoment
- minder belasting voor uw aderen
- vaak comfortabeler, vooral bij patiënten die moeilijk te prikken zijn.

De duur van deze behandeling is iets langer dan bij de standaardmethode. Niet iedereen komt in aanmerking: het team beoordeelt vooraf of de single needle-procedure bij u mogelijk is.

Na de erytroferese

Na afloop wordt bloed afgenomen om het sikkelhemoglobine te meten. De lijn wordt verwijderd of doorgespoeld. U krijgt meteen een nieuwe afspraak voor de volgende keer als dat zo is afgesproken met uw behandelend arts.

Werkt een erytroferese altijd?

Erytroferese verlaagt het aantal sikkelcellen en verkleint de kans op ernstige complicaties. Het voorkomt nieuwe problemen, maar herstelt geen bestaande schade.

Wat als ik bezwaar heb tegen bloedtransfusie?

Sommige mensen weigeren bloedtransfusies om religieuze of persoonlijke redenen. Bespreek dit met uw arts of verpleegkundig specialist.

Vragen of contact

Sikkelcelteam Amsterdam UMC, locatie VUmc, Hematologie

020 - 444 36 28 (020 - 44HEMAT)

sikkelcel@amsterdamumc.nl

Veelgestelde vragen

1. Doet de behandeling pijn?

Nee, de erytroferese zelf is niet pijnlijk. U voelt alleen het prikken van het infuus of het aanprikken van uw Port-a-Cath.

2. Hoe lang duurt een erytroferese?

De behandeling duurt gemiddeld 2 - 4 uur, afhankelijk van uw bloedwaarden en de snelheid van het apparaat. Reken erop dat u de halve dag in het ziekenhuis bent.

3. Mag ik eten of drinken tijdens de behandeling?

Ja, dat mag. Neem gerust iets mee om te eten of te drinken. Vaak wordt ook een lichte lunch aangeboden. U ligt of zit tijdens de behandeling, maar kunt niet vrij rondlopen.

4. Wat als ik me niet fit voel op de dag van de behandeling?

Als u koorts heeft, ziek bent of verkouden, bel dan altijd eerst het sikkcelteam. Soms wordt de behandeling dan uitgesteld om risico's te voorkomen.

5. Wat merk ik na de behandeling?

U kunt zich wat moe of licht in het hoofd voelen. Dat is normaal en gaat vanzelf over. Drink die dag extra water en neem wat rust. De meeste mensen hervatten de volgende dag hun normale activiteiten.

6. Kan ik na de behandeling autorijden/alleen naar huis.

Ja, u kunt zelf naar huis rijden. Als u anti-allergie medicatie krijgt bij de erytroferese mag u niet zelf naar huis rijden.

7. Mag ik bezoek meenemen?

Ja, u mag bezoek meenemen, maximaal 1 persoon.

8. Wanneer moet ik contact opnemen na de behandeling?

Als u zich niet goed voelt, koorts krijgt of andere klachten krijgt na de behandeling waar u zich zorgen over maakt neemt u contact op met het sikkcelteam.